

Úloha č. 3

Božie povolanie: Jeho zmysel a načasovanie

Nedeľa: Povolanie Ezdráša a Nehemiáša

(Ezd 7,10 SEkP) ¹⁰*Ezdráš si totiž zaumienil skúmať Hospodinov zákon, plniť ho a učiť izraelský ľud ustanovenia a právne predpisy.*

Už sme o zákonníkoch hovorili vo výkladových poznámkach k prvej úlohe. Môžeme sa však zamerať na slovo "zaumienil". Doslova sa to dá preložiť, že Ezdráš si "napriamil svoje srdce". Je tu sloveso *kwn*, ktoré znamená "napriamiť", ale má aj ďalšie významy (pripraviť; urobiť nepohybným, neochvejným; uistiť; podopierať;...) ¹, ktoré nám pomôžu dokresliť význam toho, čo sa tu odohralo. Sloveso je v kauzatívnom tvare (*hifil*), teda jedná sa o tretí stupeň a preto je možné čítať túto vetu aj spôsobom, že podmet je zamlčaný (Hospodin vo svojej skrytosti) a Ezdráš je predmetom tohto slovesa. To potom znamená, že Hospodin spôsobil "napriamenie srdca" Ezdrášovi, čo malo za následok "skúmať Hospodinov zákon, plniť ho a učiť".

Ak tento verš vezmeme ako smerodajný pre pochopenie Ezdrášovho povolania, tak nás to jednoznačne privádza k tomu, že povolanie sa nejakým spôsobom dotýka srdca toho, koho Pán povoláva. Aktivita je na strane Hospodina. Skúmanie, plnenie a učenie Zákona je len dôsledkom tejto Božej aktivity na ľudskom srdci. Skúmať, plniť a učiť je potom aktivita zo strany človeka, ktorá je len odpoveďou na predchádzajúcu Božiu aktivitu.

Ezdráš by nemohol učiť ľud bez toho, ak by sám nečinil to, čo sa predtým sám naučil. Život učiteľa musí byť teda v súlade s jeho učením.

(Neh 2,5.7-8 SEkP) ⁵*Kráľovi som povedal: Ak sa to kráľovi páči a ak je ti tvoj služobník milý, pošli ma do Judska, do mesta, kde sú hroby mojich otcov, aby som ho vybudoval. ...* ⁷*Povedal som kráľovi: Ak to kráľ pokladá za dobré, nech mi dajú odporúčacie listy pre miestodržiteľov v Záriečí, ktorí mi zabezpečia sprievod, kým neprídem do Judska, ⁸a odporúčajúci list Asáfovi, správcom kráľovských lesov, aby mi dodal drevo na zhotovenie brán chrámovej pevnosti, na hradby mesta a na dom, do ktorého sa mám nast'ahovať'. Kráľ mi vyhovel, lebo dobrotivá ruka môjho Boha bola nado mnou.*

Čo sa týka dobového pozadia Nehemiáša, tomu sme sa venovali v úlohe č. 2, preto sa k dobovým okolnostiam týchto veršov už nebudeme vyjadrovať, ale zameriame sa na teologickú rovinu tohto textu. Z teologického pohľadu je dôležitá práve posledná veta ôsmeho verša. Vo veršoch 5-8a kladie Nehemiáš kráľovi požiadavky v 8b je už len jednoducho konštatované "kráľ mi vyhovel". Ale významné je, prečo kráľ vyhovel. Fráza, ktorá popisuje

---

¹ PÍPAL, Blahoslav. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. 4. vyd. Praha: Kalich, 2006. 188 s. ISBN 80-7017-029-8. str. 72.

"ruku, ktorá je vzťahnutá nad niekým" bola bežná v tejto dobe² a znamenala mať u niekoho priazeň. Nie je to teda priazeň Artaxerxa, ale Hospodina. Kráľ Artaxerxes nám už bol ukázaný aj v nepriaznivom svetle, keď sa nechal zmanipulovať nepriateľmi Izraela a dal zastaviť práce na budovaní mesta. Je to Hospodinova ruka, ktorá je ako nad Nehemiášom, tak aj nad Ezdrášom. "Hospodinova ruka" týchto dvoch mužov povolala do služby. Preto je Hospodin aj garantom toho, aby sa dielo podarilo dokončiť.

Z tohto plynie aplikácia aj pre nás. Často sa zbytočne stavíme do pozície garantov v Božom diele. Aj keď nás Boh povoláva do svojho diela, on je garantom, nie my. On je vykonávateľom, my sme nástroje. To čo od nás Boh očakáva je ochota prijať jeho povolanie.

---

² Tak popisujú vo svojich komentároch aj FANSHAM, aj WILLIAMSON.

FENSHAM, F. Ch. The New International Commentary of the Old Testament: *The Book of Ezra and Nehemiah*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co. 1982. s. 268. eISBN 978-1-4674-0585-0. [Kindle version]. WILLIAMSON, H. G. M. Word Biblical Commentary: *Ezra-Nehemiah*, vol. 16. Grand Rapids: Zondervan, ePab edition 2018. s. 566. ISBN 978-0-310-58836-8.

Pondelok: Prorocké načasovanie I: Nádej na príchod Mesiáša

(Ezd. 7,27.28 SEkP) ²⁷*Nech je zvelebený Hospodin, Boh našich otcov, ktorý vnukol kráľovi do srdca, aby okrášlil Hospodinov dom v Jeruzaleme ²⁸a naklonil ku mne milosť kráľa, jeho radcov a všetkých mocných kniežat kráľa. Ja teda, posilnený rukou Hospodina, svojho Boha, ktorá bola nado mnou, zhromaždil som popredných z Izraela, aby išli so mnou.*

Od verša 27 sa mení spôsob písania (z aramejčiny kráľovských výnosov do hebrejčiny v prvej osobe jednotného čísla), jedná sa tu o modlitbu, ktorá je Ezdrášovou reakciou na kráľovský výnos. Už na začiatku Ezdráš chváli Boha za to, že "vnukol kráľovi do srdca". Opäť tu môžeme vidieť, dôraz na Hospodinovo milosrdné jednanie prostredníctvom kráľa. Zaujímavý výraz je *páar*, čo znamená "ozdobit', okrášliť, učiniť slávnym, poctiť, obnoviť lesk"³. Tento výraz je použitý v neskorších častiach Izaiáša (Iz 55,5; 60,7.9.13). FENSHAM⁴ poukazuje, akoby chcel autor práve týmto výrazom upozorniť na naplnenie Izaiášovho proroctva. Čo je však zaujímavé, v Izaiášových textoch je subjektom tohto slovesa Hospodin. On je ten, ktorý "ozdobí" alebo "oslávi", a to buď chrám, alebo svoj ľud. V Iz 60,7 je ozdobený (oslávený) Hospodinov dom obeťou. Podobne aj v prípade Artaxerxových darov išlo veľa financií na poriadenie obetných zvierat.

(Dan 9,24.25 SEkP) ²⁴*Sedemdesiat týždňov je stanovených pre tvoj ľud a pre tvoje sväté mesto na ukončenie priestupku, na skoncovanie s hriechom, na odpustenie viny, na privedenie večnej spravodlivosti, na zapečatenie prorockého videnia a na pomazanie svätyne svätých.* ²⁵*Preto vedz a pochop: Odvtedy, čo zaznelo slovo o návrate a vybudovaní Jeruzalema až po pomazanie kniežata, uplynie sedem týždňov. Za šesťdesiatdva týždňov bude opäť vybudované námestie a priekopa. Budú to však časy súženia.*

Danielovo proroctvo dokresľuje situáciu a potvrdzuje, že dejiny sa odohrávajú v rámci Božích plánov. Pohanský kráľ svojím výnosom plní Božiu vôľu bez toho, že by si bol toho vedomý. Obzvlášť vo verši 24 máme veľa slovies a aj teologicky zaujímavých výrazov. Tri výrazy, ktoré spadajú do oblasti hamartológie (t.j. náuka o hriechu): priestupok, hriech a vina. Každý z týchto troch výrazov sa dá z hebrejčiny preložiť ako "hriech", no my si pripomenieme ich bližšiu charakteristiku.

Priestupok (hebr. *peša*), "znamená úmyselné a informované porušenie normy alebo štandardu. Okrem toho predstavuje úmyselné porušenie dôvery. Častejšie sa vyskytuje ako označenie prerušenia spojenectva porušením zmluvy."⁵ Ako "hriech" je tu preložený výraz *hattat*, čo však môže znamenať aj "obeť za hriech". Toto slovo ako "hriech" treba chápať vo

³ PÍPAL, Blahoslav. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. str. 128.

⁴ FENSHAM, F. Ch. *The New International Commentary of the Old Testament: The Book of Ezra and Nehemiah*. str. 109.

⁵ CARPENTER, E. GRISANTI, M. A. "חַטָּאת" in: VANGEMEREN, W. A. (ed.) *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*. vol. 3. Grand Rapids: Zondervan, 1997. 1296 s. ISBN 978-0-310-49978-7. str. 707.

význame "robiť chybu alebo robiť zle".⁶ Tretí výraz *awon* je preložený ako "vina", má najmä "náboženskú a etickú funkciu vo význame nepravosť alebo nespravodlivosť. ... Často v hebrejskej Biblii v sebe zahŕňa hriech vo všeobecnosti."⁷ Ak pre túto chvíľu budeme všetky tri chápať ako "hriech" vo všetkých jeho odteňoch, potom sa má podľa v. 24 po sedemdesiatich týždňoch, hriech "ukončiť", "zadržať/zapečatiť" a "zmieriť". Okrem toho bude aj "prinesená večná spravodlivosť", "zapečatené videnie a prorok" a "pomazané svätosväté". Pod všetkými týmito výrazmi môžeme vidieť, že sa tu jedná o vyriešenie toho najväčšieho problému od stvorenia sveta - problému hriechu.

Výraz na konci verša 24, ktorý je prekladaný ako svätyňa svätých, je hebrejsky *qodeš qadašim*. Správnejší preklad je "aby pomazal svätosväté", takto je to aj najčastejšie používané hlavne pri ustanovení obetí. Fráza "*qodeš qadašim*" sa v Biblii nachádza na 23 miestach (oltár je svätosvätý Ex 29,37; 30,10; 40,10; celý stan stretávania so všetkým vybavením je svätosvätý Ex 30,29; kadidlová zmes je svätosvätá Ex 30,36; obete sú svätosväté Lv 2,3.10; 6,10.18.22; 7,1.6; 10,12.17; 14,13; 24,9; Nm 18,9; všetko čo je pod kliatbou je svätosväté Lv 27,28; svätyňa svätých 1. Krn. 23,13⁸; Dan 9,24; celé okolie chrámu je svätosväté Ez 43,12; 45,3; 48,12). Dvanásť textov sa týka obetí, oltára a vybavenia svätostánku sa týkajú štyri texty, chrámu a celého jeho okolia sa týkajú tri texty a jeden text sa dotýka vecí pod kliatbou. Môžeme si všimnúť, že zo všetkých 23 textov sú iba dva, ktoré sú však otázne, či vôbec odkazujú na svätyňu svätých a to je náš text Dan 9,24 a 1. Krn. 23,13. Avšak pri oboch týchto textoch to môže skôr znamenať (všetko čo je sväté).

Zaujímavý je ešte preklad SSV, ktorý prekladá: "aby bol pomazaný Svätý svätých". Podobne prekladá aj BENEŠ "skoncovat s nepravosťou, zapečetiť hříchy, přikryt viny (smířit), přivést spravedlnost, zapečetiť videní a prorocství, pomazat Svatého svatých."⁹

Iné je to s frázou *qodeš haqqadašim*, kde máme určitý člen, táto fráza je vo väčšine prípadov naozaj odkazom priamo na svätyňu svätých (Ex 26,33.34; 1.Krľ 8,6; 1.Krn 6,34; 2.Krn. 3,8.10; 5,7; Ez 41,4).

Typologicky celý systém obetí a svätyňovej služby mal poukazovať na Mesiáša. Výraz použitý v Dan 9,24 *qodeš qadašim* teda poukazuje na všetky obete, obradné náčinie a svätostánok s celým jeho okolím, ktoré bolo pomazané. SHEA to správne dáva do súvisu s pomazaním Ježiša pri jeho krste v Jordáne, ktoré datuje do roku 27 po Kr.¹⁰

⁶ AVERBECK, R. E. "קֹדֶשׁ" in: VANGEMEREN, W. A. (ed.) *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*. vol. 2. Grand Rapids: Zondervan, 1997. 1152 s. ISBN 978-0-310-49974-9. str. 93.

⁷ LUC, Alex. "קֹדֶשׁ" in: VANGEMEREN, W. A. (ed.) *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*. vol. 3. str. 351.

⁸ Český studijní překlad tu správněji prekladá "aby posvěcoval nejsvětější věci" a nezmieňuje tu konkrétne svätyňu svätých.

⁹ BENEŠ, Jirí. *Kniha o Bohu soudci: Teologie knihy Daniel*. Praha: Advent-Orion, 2015. 178 s. ISBN 978-80-7172-762-0. str. 119.

¹⁰ SHEA, W. H. *Nebeská svatyně*. Sázava: Teologický seminář CASD, 1996. str. 9.

Verš 25 hovorí o návrate a vybudovaní Jeruzalema. Má sa to udiať, keď "zaznie slovo". BARNA kladie otázku "kto povedal [toto] slovo?"¹¹ Poukazuje, že v Danielovi nie je použitý ani jeden výraz pre dekrét, ktoré sa inak v Biblii vyskytujú. Preto výraz "slovo" neukazuje na Artaxerxov dekrét, ale na slovo, ktoré však na tento dekrét reaguje.

Ten, kto poslal slovo o začatí znovu vybudovania Jeruzalema bol Ezdráš. Toto slovo nevyšlo z Perzie od kráľa, ale z Jeruzalema od Ezdráša. Artaxerxov dekrét zohral svoju rolu v tom, že viedol Ezdráša do Jeruzalema a on potom odtiaľ poslal špecifické slovo, aby sa ostatní vrátili a prišli vybudovať Jeruzalem.¹²

Dôležité však je, že aj tento posun chápania, že slovo sa týka Ezdráša a nie Artaxerxa, nemá žiaden vplyv na datovanie, pretože oba výroky spadajú do toho istého roku 457 pr. Kr. Keď k tomuto roku prirátame 483 rokov (7 týždňov a 62 týždňov; $7 \times 7 + 62 \times 7$), dostaneme sa práve do roku 27 po Kr., kedy bol Ježiš pokrstený a pomazaný Duchom svätým, aby začal svoju pozemskú službu. Opäť to celé ukazuje na presné plnenie Božieho plánu spasenia, ktorý bol predpovedaný prorokmi.

---

¹¹ BARNA, Ján. Deň Pánov a jeho udalosti: *Celistvý biblický pohľad na nepochopenú tému*. Knižne spracované prednášky Biblického týždňa Slovenského združenia 2015, str. 50.

¹² tamtiež, str. 50-51.

Utorok: Prorocké načasovanie II: Sedemdesiat týždňov a 2300 večerov a rán

(Dan 8,13.14 SEkP) ¹³*Vtedy som počul hovoriť jedného svätého. Iný svätý sa pýtal toho, ktorý hovoril: Dokedy bude platiť to videnie o ustavičnej obete, o pustošiackej vzbure a o vydaní svätyne, po ktorej šliape vojsko?* ¹⁴*Odpovedal: Až keď prejde dvetisíc tristo večerov a rán, bude svätyňa opäť obnovená.*¹³

V týchto veršoch sa nachádza pojem svätyňa, ale opäť presnejší preklad by znel trochu inak. BARNÁ uvádza nasledovný preklad, ktorý lepšie vystihuje pôvodný hebrejský text: (v. 13) "Až dokedy bude videnie o dennej, pustošiackej neprávosti o vydaní toho čo je **sväté** a o pošliapaní (nebeského) zástupu?"¹⁴ A potom štrnásty verš: "A povedal mi, až keď prejde 2300 večerov a rán, bude čo je **sväté** (veci, ľudia, miesto, pravda) **ospravedlnené**."¹⁵ Posun oproti predchádzajúcemu chápaniu, keď sme čítali "svätyňu" je ten, že to "čo je sväté" zahŕňa aj svätyňu, ale ešte oveľa viac. Takýto pohľad na Danielove proroctvá ešte viac podporuje teológia knihy Ezdráš-Nehemiáš, pretože ako sme uviedli v úvodných poznámkach, svätyňou v Ezdrášovi-Nehemiášovi už nie je len chrám, ale celé mesto s jeho bránami a hradbami a v neposlednom rade s jeho obyvateľmi. Je to posun chápania smerom k Novozákonnému pohľadu na význam chrámu, od budovy smerom k človeku.

"Pôvodný text v Danielovi 8,14 nepoužíva slovo svätyňa, ale všeobecný výraz KoDeš, ktorý odkazuje na všetko čo je sväté, a čo bolo poškvrené prenasledovaním malého rohu. V kontexte siedmej a ôsmej kapitoly to nie je len svätyňa, ale aj Boží ľud a pravda."¹⁶

Ekumenický preklad v štrnástom verši hovorí o "obnove", no hebrejské sloveso v pasívnom tvare (tzv. *passivum divinum*¹⁷ - božský pasív) *nicdaq* vyjadruje skôr právny termín "bude ospravedlnené". REIMER práve v tejto súvislosti poukazuje na kontrast medzi Hospodinom a človekom, na ktorý poukazuje slovo "spravodlivosť".¹⁸ Práve v kontexte Dan 9,24 kde sa hovorí o "uzavretí prestúpenia, zapečatení hriechu, pokrytí neprávosti a privedenia spravodlivosti" je poukázanie na akýsi proces ospravedlnenia. Pasívny tvar ukazuje na skutočnosť, že "ospravedlniť to čo je sväté" môže len ten, kto sám je spravodlivý - teda Boh. Starozmluvná svätyňa, náradie a predmety, ktoré sú v nej aj obrady, ktoré sa v nej konali, boli posvätené (oddelené), ale neboli dokonalé, všetko to bol len predobraz niečoho väčšieho, čo mohol vykonať jedine Boh vo svojej nepoškvrenej spravodlivosti.

Na ďalší rozmer Dan 8,14 poukazuje BENEŠ, keď druhú časť tohto verša prekladá "bude ospravedlnen Posväcujúci"¹⁹. Kedy aktívne prítomnosť Posväcujúci je samozrejme chápané, ako označenie Boha. Ospravedlnenie Boha by tak mohlo byť "zhrnutím videnia o

¹³ Danielovi 9,24 sme sa dost' obšírne venovali v časti na pondelok, preto sa tomuto veršu na tomto mieste už nebudeme venovať.

¹⁴ BARNÁ, Ján. Deň Pánov a jeho udalosti: *Celistvý biblický pohľad na nepochopenú tému*. str. 44.

¹⁵ tamtiež, str. 47.

¹⁶ tamtiež

¹⁷ BENEŠ, Jiří. Kniha o Bohu soudci: *Teologie knihy Daniel*. str. 93.

¹⁸ Vid': REIMER, D. J. "קדש" in: VANGEMEREN, W. A. (ed.) *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*. vol. 3. str. 768.

¹⁹ BENEŠ, Jiří. Kniha o Bohu soudci: *Teologie knihy Daniel*. str. 93.

náboženskej reforme z Dan 8,11-12".²⁰ Doteraz môžeme sledovať ako sa plní Boží plán spasenia, no zároveň aj určitú dvojakosť Božieho ľudu, ktorý je svätý, no napriek tomu potrebuje byť ospravedlnený. Všetky tieto úvahy vyvrcholia v ďalšom, tento krát novozákonnom texte z pera apoštola Pavla.

---

²⁰ tamtiež, str. 94.

Streda: Božie vyvolenie

(Rim 8,28-30 SEkP) ²⁸*Vieme, že všetky veci slúžia na dobro tým, čo milujú Boha, ktorí sú povolani podľa jeho predsavzatia.* ²⁹*Lebo, ktorých vopred poznal, tých aj predurčil, aby boli podobní obrazu jeho Syna, aby on bol prvorodený medzi mnohými bratmi.* ³⁰*A tých, čo predurčil, tých aj povolal, a tých čo povolal, tých aj ospravedlnil, a ktorých ospravedlnil, tých aj oslávil.*

Často krát máme problém s pochopením slova "predurčiť" (gr. *proorizó*)²¹ a zvykneme tento pojem chápať ako "predzvedenie". Problém je však ten, že slovo "predzvedieť" je v gréčtine úplne iný výraz - *proginósko*²². Ohľadom "predurčenia" sa v protestantskom svete dodnes vedie diskusia, ktorá nikdy nebola uzavretá. Najväčším problémom predurčenia je predstava, že ak Boh človeka predurčil na spásu alebo na zatratenie, potom akoby ide do úzadia slobodné rozhodnutie sa človeka. Vytvára to dojem, že človek nič na svojom údele zmeniť nemôže, pretože ak Boh niečo predurčil, potom sa to nedá zmeniť. Preto sa musíme pozrieť, o čo Pavlovi v Rim 8 vlastne ide.

Pavol v Rim 7 popisuje márnú snahu človeka zvíťaziť nad hriechom. Akúsi svoju rozpoltenosť popisuje v Rim 7,25, keď ďakuje Bohu a popisuje svoj stav nasledovným spôsobom: "A tak teda ja sám svojím rozumom slúžim Božiemu zákonu, ale telom zákonu hriechu." Najčastejším slovom v Rimanom ôsmej kapitole je *pneuma* - Duch. V Rim 8,1-17 popisuje "život v Duchu". Už Rim. 8,1 je vo svojom vyhlásení radikálne: "A tak teraz už nejestvuje odsúdenie pre tých, čo sú v Ježišovi Kristovi." Prečo to tak je, keď človek neustále s hriechom zápasí? Odkiaľ berie Pavol takú istotu? Pavlova istota vychádza zo spasiteľského diela Ježiša Krista (pozri Rim 8,3-4). To, čo sa ukazuje ako rozhodujúce, nie je to, či sme zvíťazili nad svojou hriechnosťou, ale skutočnosť, či máme Kristovho Ducha, alebo nemáme. "Ale, ak niekto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho... lebo ak žijete podľa tela zomriete; ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť." (Rim 8,9b.13) Môžeme si všimnúť, že Pavol tu nikde nehovorí o bezhriešnom živote, ale o umŕtvaní hriechu Duchom. Ten, kto žije podľa Ducha nie je bezhriešny, ale hriech mu je odporný, zápasí zo svojimi hriešnymi sklonmi (tj. skutky tela). No zároveň nepodlieha strachu z prehraných bojov. "Ved' ste neprijali ducha otroctva, aby ste opäť žili v strachu, ale prijali ste Ducha synovstva, v ktorom voláme: Abba, Otče." (Rim 8,15) Človek, ktorý prijal Ježiša Krista ako svojho Spasiteľa teda nemusí podliehať zmalomyseľneniu, pretože skutočné víťazstvo nad hriechom vybojoval Kristus za nás.

Rim 8,18-30 poukazuje na budúcu slávu, s ktorou sa utrpenia terajšieho času ani nedajú porovnať. V tejto časti je verš 28 naozaj mimoriadne dôležitý, pretože nám odhaľuje, ako môžeme vedieť, že žijeme podľa Ducha a nie podľa tela. "Vieme, že všetky veci slúžia na dobro **tým, čo milujú Boha...**" Láska k Bohu je skutočným indikátorom Ducha svätého, ktorý v nás pôsobí. DUNN poukazuje na výraz "predurčiť", ako na spôsob vyjadrenia, že

²¹ PANCZOVÁ, Helena. *Grécko-slovenský slovník: od Homéra po kresťanských autorov*. Bratislava: Lingea, 2012. 1327 s. ISBN 978-80-8145-021-1. str. 1049.

²² PANCZOVÁ, Helena. *Grécko-slovenský slovník: od Homéra po kresťanských autorov*. str. 1039.

skutočnosť, že sme Božími deťmi nie je náhodná a je to viac ako púhe predzvedenie.²³ Slovo "predurčiť" sa pred Novou zmluvou určite nepotvrďuje. Prvý krát sa sním môžeme stretnúť "v modlitbe raných kresťanov za odvalu, zaznamenanaj v Sk 4,24-30, ktorá Kristovo utrpenie a ukrižovanie popisuje v týchto výrazoch: 'aby vykonali (ľudia a ich vodcovia) všetko, čo tvoja ruka a tvoj zámer vopred určil, že sa má stať.' (Sk 4,28)"²⁴ Nie je tu konkrétne predurčenie Herodesa, Piláta, ani istatných, ale predurčenie naplnenia Božieho plánu spásy. A práve takýmto spôsobom musíme s predurčením ďalej pracovať.

Verš Rim 8,29 hovorí, že "Boh vopred poznal" (tj. predzvedel), opäť je to hlbšie než len dopredu niečo vedieť. Slovo "poznať" v Biblii predpokladá hlboký vzťah lásky. Ďalej pokračuje: "tých aj predurčil, aby boli podobní obrazu jeho Syna". Máme tu dva výrazy, ktoré sú v starej zmluve spojené so stvorením človeka - "podoba" a "obraz". Predurčenie sa tu týka tých, ktorí boli "dopredu poznaní". Týka sa to tých, ktorí majú hlboký vzťah lásky k svojmu Bohu. Preto treba chápať, že tí, ktorí sa rozhodnú odpovedať na Boží plán spásy svojou láskou k Bohu, sú predurčení stať sa v Ježišovi Kristovi novým stvorením. Jednoducho povedané, predurčenie tu znamená istotu spasenia pre tých, ktorí milujú Boha. To Pavol potvrďuje aj v záverečných veršoch ôsmej kapitoly: "Som totiž presvedčený, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomné, ani budúce veci, ani mocnosti, ani nijaké iné stvorenie nebude nás môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi." (Rim 8,38-39)

Predurčenie teda človeka nezbavuje ani slobodnej vôle, ani závažnosti jeho rozhodnutí, naopak, predurčenie nám môže dať istotu o naplnení Božieho plánu spásy s ľuďmi, ktorí tento plán vo svojom živote prijali. Boh každého človeka povoláva, miluje a je Božím zámerom, aby všetci boli spasení. Tí, ktorí sa rozhodnú na toto povolanie kladne odpovedať, dostávajú sa do Božieho predurčenia plánu záchrany. To znamená, že sme zodpovední na to, ako reagujeme na Božie volanie.

---

²³ DUNN, J. D. G. *Word Biblical Commentary: Romans 1-8*. Vol. 38A. Grand Rapids: Zondervan, ePub edition 2018. 970 s. ISBN 798-0-310-58829-0. str. 665-6.

²⁴ SILVA, Moisés. (ed.). *New International Dictionary of New Testament Theology and Exegesis*. Vol. 3. 2. vyd. Grand Rapids: Zondervan, 2014. 825 s. ISBN 978-0-310-27619-7. str. 546.

Štvrtok: Božie povolanie a naša zodpovednosť

(2 Moj 4,10-12 SEkP) ¹⁰*Na to Mojžiš povedal Hospodinovi: Prosím, Pane, ja nie som výrečný muž; nebol som ním predtým a nie som ani teraz, keď sa rozprávaš so svojim služobníkom, lebo mám ťažkopádne ústa i jazyk.* ¹¹*Hospodin mu však odpovedal: Kto dal človekovi ústa a kto ho robí nemým či hluchým, vidiacim alebo slepým? Nie som to azda ja, Hospodin?* ¹²*Teraz chod', ja ti pomôžem hovoriť a poučím ťa čo máš povedať.*

Verš 10: "ja nie som výrečný muž" doslova sa to dá preložiť "ja nie som muž slov", čo vlastne znamená "ja nie som muž záležitostí" tzn., že "Mojžiš sa pokladá za nekompetentného v danej veci."²⁵ Podobnú nekompetentnosť môžeme právom zažívať aj my. Mojžiš predkladá viacero argumentov Hospodinovi, prečo on nie je ten pravý pre dielo do ktorého ho Boh povoláva.

Pán Boh odpovedá Mojžišovi veľmi jednoducho. Kladie mu protiotázky. Správne položená otázka spôsobí to, aby človek sám dospel k správnej odpovedi. Ak sa vyhýbame službe pre Pána, potom nedávame priestor, aby sa prejavili dary, ktoré sme od Hospodina dostali. Hospodin je totiž ten, ktorý robí človeka kompetentným. A práve to vyjadruje konkrétnym spôsobom dvanásty verš.

Verš 12: "Ja budem tvojimi ústami." Týmto výrazom vlastne Hospodin povoláva Mojžiša ako svojho proroka. "A poučím ťa" (hebr. *vehórejíticha*) je "odvodené od rovnakého základu ako slovo Tóra = učenie. Anticipuje Mojžiša ako sprostredkovateľa Tóry, ktorú mu Boh neskôr odovzdá na Sinaji."²⁶

Ezdráš aj Nehemiáš reagovali na Božie volanie okamžite, bez pochybností, no pre nás môže byť potešením, že Mojžišove pochybnosti a námietky nespôsobili to, že by Boh odvolal svoje povolanie. Ak sme Boha v minulosti odmietli, napriek tomu nás stále povoláva. Stále nám chce dať dary a kompetencie pre službu.

---

²⁵ TIŇO, Jozef. *Komentár k Starému zákonu: Exodus*. Trnava: Dobrá kniha, 2013. 948 s. ISBN 978-80-7141-766-8. str. 121.

²⁶ TIŇO, Jozef. *Komentár k Starému zákonu: Exodus*. str. 121.

Zdroje a použitá literatúra

- BARNA, Ján. Deň Pánov a jeho udalosti: *Celistvý biblický pohľad na nepochopenú tému*. Knižne spracované prednášky Biblického týždňa Slovenského združenia 2015.
- BENEŠ, Jiří. Kniha o Bohu soudci: *Teologie knihy Daniel*. Praha: Advent-Orion, 2015. 178 s. ISBN 978-80-7172-762-0.
- Biblia Hebraica Stuttgartensia. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997. ISBN 978-3-438-05222-3.
- Biblia: Slovenský ekumenický preklad. 5. Vyd. (3. opravené vyd.) Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť, 2015. ISBN 978-80-85486-97-1.
- DUNN, J. D. G. *Word Biblical Commentary: Romans 1-8*. Vol. 38A. Grand Rapids: Zondervan, ePub edition 2018. 970 s. ISBN 798-0-310-58829-0.
- FENSHAM, F. Ch. The New International Commentary of the Old Testament: *The Book of Ezra and Nehemiah*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Co. 1982. s. 268. eISBN 978-1-4674-0585-0. [Kindle version].
- LISOWSKY, Gerhard. *Konkordanz Zum Hebräischen Alten Testament*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1993. 1672 s. ISBN 3-438-05230-7.
- NESTLE - ALAND. *Řecko-český Nový zákon: Slovník novozákonní řečtiny*. Praha: Česká biblická společnost, 2011. ISBN 978-80-87287-38-5.
- PANCZOVÁ, Helena. *Grécko-slovenský slovník: od Homéra po kresťanských autorov*. Bratislava: Lingea, 2012. 1327 s. ISBN 978-80-8145-021-1.
- PÍPAL, Blahoslav. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. 4. vyd. Praha: Kalich, 2006. 188 s. ISBN 80-7017-029-8.
- SHEA, W. H. *Nebeská svatyně*. Sázava: Teologický seminář CASD, 1996.
- SILVA, Moisés. (ed.). *New International Dictionary of New Testament Theology and Exegesis*. Vol. 3. 2. vyd. Grand Rapids: Zondervan, 2014. 825 s. ISBN 978-0-310-27619-7.
- TIŇO, Jozef. *Komentár k Starému zákonu: Exodus*. Trnava: Dobrá kniha, 2013. 948 s. ISBN 978-80-7141-766-8.
- VANGEMEREN, W. A. (ed.) *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*. vol. 2. Grand Rapids: Zondervan, 1997. 1152 s. ISBN 978-0-310-49974-9.
- VANGEMEREN, W. A. (ed.) *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*. vol. 3. Grand Rapids: Zondervan, 1997. 1296 s. ISBN 978-0-310-49978-7.
- WILLIAMSON, H. G. M. *Word Biblical Commentary: Ezra-Nehemiah*, vol. 16. Grand Rapids: Zondervan, ePub edition 2018. s. 566. ISBN 978-0-310-58836-8.